

REDAKCIINĖS KOLEGIJOS TRIBŪNA

(Nr.49)

Redkolegijos vardu

Per visą Lietuvą (per laikraščius, televiziją, radiją, internetinius portalus) nuaidėjo žinia - Žydrūnas Ilgauskas netenka Lietuvos Respublikos (LR) pilietybės! Prezidentė nepraleido progos teikti atitinkamas įstatymo pataisas, dar kartą kilo diskusijų banga, savo požiūrius pateikė dalis seimūnų. Net Konstitucinio Teismo pirmininkas buvo priverstas aiškintis. Tad galimybės LR piliečiui turėti ir kitos šalies pilietybę (dvigubos pilietybės) klausimas yra išties aktualus.

Diskusijoje dvigubos pilietybės šalininkai teikia įvairius argumentus, jų nuomone, pagrindžiančius tokio sprendimo galimybę ar net būtinumą. Pabandysiu pateikti subjektyvų šių argumentų vertinimą, išieities tašku paimdamas Lietuvos Respublikos kaip nacionalinės valstybės išlikimo perspektyvas.

Iš Lietuvos pastaruoju metu išvyko daug lietuvių, kuriems reikia padėti išlaikyti lietuviybę ir ryšius su Lietuva.

Viešojoje diskusijoje suplakami du dalykai - tautybė ir pilietybė. Jei kažkoks lietuvis tampa kitos valstybės piliečiu ir netenka LR pilietybės, tai visai nereiškia, kad jis nustoja būti lietuviu. Tai tiesiog reiškia, kad jis atsisako pareigų ir teisių, kurios jį sieja su LR. Šiais laikais pilietybė gana lengvai (mano nuomone, pernelyg lengvai) keičiama, tiesa, su tam tikromis sąlygomis. O tautybė, ypač kai asmuo yra subrendęs, keičiama sunkiau, nes priklausomybė tautai, bent jau Lietuvoje, nėra juridinių santykių subjektas. Jei jau gimei lietuvių šeimoje, jei gimtoji kalba yra lietuvių, baigei lietuvišką mokyklą, galiausiai jei galvoji lietuviškai - tai tu ir esi lietuvis, nepriklausomai nuo to, kurios valstybės pilietybę turi, kas tavo sutuoktinis, kaip kalba, kokioje mokykloje mokosi tavo vaikai, kokį verslą turi ar kokiam darbdaviui dirbi. Tai - tarsi apgamas, gaunamas gimstant ir lydintis visą gyvenimą. Nebent būtų išoperuojamas. Skausmingai arba ne. Bet kuriuo atveju, savo valia. LR pilietybės netekimas nereiškia automatišką ryšių su giminėmis, draugais, tauta nutrūkimą. Nutrūksta kitkas - priklausymas LR politinei bendruomenei, galimybė tiesiogiai dalyvauti svarbių valstybės reikalų sprendime. Nutrūksta ryšys su valstybe. Tik tiek.

Žmogus, gimęs Lietuvoje ar LR piliečio šeimoje, turi prigimtine teise būti LR piliečiu.

Argumentas ir teisingas, ir ne visai. Teisė būti piliečiu toks asmuo tikrai turi. Bet turi teisę ir nepasinaudoti šia teise arba jos atsisakyti. Sąmoningai pasirinkdamas kitos šalies pilietybę, LR pilietis automatiškai netenka LR pilietybės. Tai numatyta Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, kurią piliečiai patvirtino referendumu. Todėl iš pagrindų neteisingas teiginys, kad LR valdžia „savo sprendimu atima pilietybę“. Jis, aišku, turi didelį

SUPLAKTA TAUTYBĖ IR PILIETYBĖ

emocinį poveikį mažiau įsigilinusiems į klausimo esmę skaitytojams ar klausytojams, tačiau juos rimtai klaidina. LR valdžios institucijos tik konstatuoja, kad tūlas asmuo pagal galiojančius teisės aktus, kuriais įgyvendinamos konstitucinės normos, netenka LR pilietybės; valdžios veiksmai susiję tik su šio netekimo konstatavimu ir įforminimu, pareikalaujant grąžinti pilietybę patvirtinantį dokumentą ar tiesiog nebepratęsiant jo galiojimo.

Ar absoliutus yra pilietybės paveldėjimas? Kitaip tariant, ar vaikai automatiškai paveldi tėvų pilietybę (pilietybes)? Kai teikiami argumentai, kad piliečiu gimstama, pilietybę gaunama iš laisvų protėvių (Darius Kuolys, „Žinių radijo“ laidoje „Dienos klausimas“), neatsižvelgiama, kad protėviai gali būti ne tik laisvi piliečiai, bet ir nelaisvi pavaldiniai, asmuo gali turėti tėvus - 2 skirtingų valstybių piliečius, senelius - iš 4, o prosenelius - net 8 skirtingų valstybių. O jei kuris iš protėvių turėjo dvigubą pilietybę - tai ir dar daugiau... Kur logiška pabaiga? Kurios (kurių) valstybių pilietis tas asmuo iš tikrųjų yra? Turint galvoje,

ma kai kurių valstybių, o tai - jau pasenęs požiūris.

Dėl baimės - tikra tiesa. Kai per 35 km nuo Lietuvos sostinės plyti erdvė, kurios valstybių politinės klasės ir dauguma piliečių svajoja sugrįžti prie Baltijos jūros, dviguba pilietybė su jomis gali būti tik papildomas pretekstas agresijai pateisinti ir pranašumas ją vykdyti. Nemanau, kad klausimą išspręstų dvigubos pilietybės su NATO ir ES priklausančiomis šalimis toleravimas. Nes tai galėtų būti panaudota Vilniaus kraštui atplėsti nuo Lietuvos, kai tik sudrėbės dabartinės pasaulio saugumo sistemos pagrindai. O Ukrainos įvykiai rodo, kad toks drėbėjimas - greičiau realybė, negu įaudrintos vaizduotės produktas.

Lietuvai reikia pagaliau įsisąmoninti, kad, nevertinant rizikų, negalima dabartinių santykių ekstrapoliuoti į ateitį. Nebent jau būtume galutinai nusprendę bet kokiomis sąlygomis sunaikinti savo valstybę ir susinaikinti kaip tauta.

Egzistuojanti Europos Sąjungos pilietybė menkina LR pilietybės reikšmę, todėl nėra reikalo jos saugoti.

kad pilietybė - ypatingas asmens santykis su valstybe, tokių aibę reikia apriboti. Piliečiu ne gimstama - piliečiu tampama. Kai atsiranda politinės teisės ir pareigos.

Lietuvai svarbu, kad būtų daug piliečių.

O aš paklausiu - kas svarbiau: ar kad būtų daugiau, ar kad tikrų piliečių? Dviejų ponų tarnas renkas, kuriam ponui ištikimiau tarnauti. Dažniausias pasirinkimas - tam, kuris daugiau moka; o pas kitą eis tuomet, kai pačiam bus naudinga. Iškilus klausimui, kuriai valstybei būti ištikimam naudingiau - JAV ar LR, Jungtinei Karalystei ar LR, Norvegijai ar LR, Vokietijai ar LR ir t.t. - atsakymas daugeliui dvipiliečių bus neabejotinas. Lietuvos Respublika visose paminėtose ir daugelyje kitų porų yra silpnesnioji pusė, tad juo svarbiau yra, kad valstybinius sprendimus priimtų tikri piliečiai, gyvenantys šioje valstybėje ir savo asmeniniu kailiu jaučiantys jos problemas. Ne žvelgiantys iš toli, kai jiems Lietuvos problemos iš tikrųjų nėra problemos, greičiau „kazusai“, „atvejai“, „pavyzdžiai“ ir pan. Nes problema yra būseną, kuri pasilikti negali, o ją pakeisti yra mažiausiai du keliai. Dvipiliečiams ta būseną pasilikti gali, nes jų asmeninio gyvenimo tai, didžiąja dalimi, gyvybiškai neliečia. Patarti jie visada galės, bet sprendimus dėl valstybės ir jos tautos gyvenimo tegul priima tie, kurie tą ir tik tą gyvenimą ir gyvena.

Antros pilietybės neleidžiama, nes bijo-

nuopelnus, nes jie garsina Lietuvą pasaulyje ir kelia jos prestižą.

Manau, kad tikrai yra atvejų, kai atskiras asmuo turi tikrų nuopelnų Lietuvos Respublikai. Būtent valstybei, nes pilietybė yra, kartoju, ypatingas asmens santykis su valstybe; ne su bendruomene, savivaldybe, institucija, o su valstybe. LR pilietybė turėtų būti suteikta užsieniečiams - Lietuvos agentams (jei tokių esama), gal kariniams patarečiams ir už Lietuvos interesus kovojantiems ar kitaip gyvybe, sveikata ir šeimos gerove rizikuojantiems žmonėms. Lietuvos piliečiams, vykdančioms LR specialiųjų tarnybų pavidimus ir dėl to tapusiems kitų valstybių piliečiais, Lietuvos pilietybė turi būti be išlygų išsaugoma. O labdara, net ir didelė, net ir milijoninė, lygiai kaip našlaičių įsivaikiniamas yra nuopelnas bendruomenei, tad gali būti pagerbta miesto garbės piliečio vardu.

Galima sutikti ir su dviguba pilietybe asmenų, realiai keliančių (ar kėlusių) valstybės prestižą. Tai turėtų būti tikrai ryškūs indėlis, kad pasaulis apie Lietuvą girdėtų. Pavyzdys - Lietuvos operos ir baletų teatro spektaklis „Romeo ir Džuljeta“, kuris dėka pasaulinės garsenybės Mstislavo Rostropovičiaus tikrai puikiai pristatė Lietuvą, jos kultūrą ir artistų talentą daugelyje šalių. Negaila tokiam Lietuvos draugui ir populiariautojui antrosios pilietybės.

Bet kyla klausimas, ar geriems sportininkams, prisiekusiems kitoms valstybėms, reikėtų leisti susigrąžinti LR pilietybę. Juk jos atsisako būdami pilnamečiai, veiksnūs ir blaivūs. Žydrūno Ilgausko atvejis yra būtent toks. Primdamas JAV pilietybę, jis privalėjo ištarti šiuos „Ištikimybės priesaikos“ žodžius (autorius vertimas): „Aš skelbiu ir prisiekiu, kad aš absoliučiai ir visiškai išsižadu ir atsisakau bet kokios priklausomybės ir ištikimybės bet kuriam užsienio valdovui, monarchui, valstybei ar suverenui, kuriam ar kuriai aš buvau valdinys ar pilietis...“

Sporte daugiapilietybiškumo problemų apstu. Kai kurios valstybės, siekdamos nepelnyto prestižo, masiškai natūralizuoja sportininkus. Būna, kad pastarieji su pilietybėmis elgiasi kaip Kazanova su poniomis - pasinaudojau, palikau. Pilietybė - pernelyg svarbus institutas, kad ją būtų galima aukoti už kokią nors 7 vietą Europos čempionate ar 16 vietą olimpiadoje. Izabelos Tobias (Isabella Tobias) atvejis yra labai pamokantis. Manau, sporto šulams ir valstybės veikėjams, net Prezidentei, reikėtų suprasti - neišaugini savo stiprių sportininkų, nereikia parazituoti ir kelti savo prestižo svetima sąskaita. Net jei kitos valstybės taip elgiasi.

Diskusijose keliamas klausimas, kas turi priimti galutinius sprendimus dvigubos pilietybės atvejais. Manau, kad Respublikos Prezidentas, nes visų atvejų jokiame norminiame dokumente neišrašys, o kai kurių (agentūrinis darbas) net negalima skelbti.

Kodėl periodiškai vis iškeliamas daugiapilietybiškumo klausimas? Globalistų svajonė - pasaulio vyriausybė, pasaulio pilietis. Todėl dabartinę pilietybės turinį siekiama išplauti, siekiama nutraukti prigimtinis ryšius su gimtąja šalimi, provokuojamas ir skatinamas mišrių šeimų kūrimas, pilietybės pardavinėjamos sportinio prestižo tikslais ir už pinigus... Ar Lietuva to nori? Dabartinės pilietybės klausimų teisinės sistemos išlaikymas - vienas iš paskutiniųjų nacionalinės valstybės gynimo bastionų.

Apginkime jį. Nors Lietuvoje.